

МАҚСЕТИМИЗ—ЎАТАНҒА ХЫЗМЕТ ЕТИЎ!

« ИНСОН ВА ҚОНУН »

КУШ — ЭДИЛЛИКТЕ

Газета 1996—жыл
1-сентябрьден баслан
шыға бастады

28 МАРТ

1997 жыл

№ 11 (18)

ЖУМА

сатыўда еркин баҳада

АДАМ ХЭМ НЫЗАМ

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ХУҚЫҚ ҚОРҒАУ УЙЫМЛАРЫНЫҢ ЖӘМИЙЕТЛИК—ХУҚЫҚЫЙ ГАЗЕТАСЫ

РЕСПУБЛИКАМЫЗ БИЙДӘРҰАЗА ЕМЕС

Ўзбекистан Республикасы мамлекетлик салық комитети Бас бажыхана басқармасының Қарақалпақстан Республикасы бойынша бажыхана хызмети баслығы Қалмурза Мамутов бизин

арнаўлы хабаршымыз бенен гуррицлескенде, өзи басшылық етип атырған жәмәеттиң атқарған хызметлери, машқалалар хэм ұазыйпалар ҳаққында кең түрде айтып берди.

Хабаршы: Қалмурза аға, дәслең өзиңиз басшылық етип атырған бажыхана хызметинде Президент пәрманлары менен Министрлер Кабинетиниң қарарларының әмелий иске асырылыўының барысы ҳаққында қысқаша айтып берсеңиз?

Қ. Мамутов: —1996-жыл даўамында Қарақалпақстан Республикасы Бажыхана Хызмети тәрәпинен, Ўзбекистан Республикасы Президентиниң пәрманларын, Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинетиниң қарарларын әмелге асырыўда, республикамыздың ишки базарын байытыў хэм оның экономикасын қорғауда бирқанша әмелий жумыслар иске асырылды.

Барлығы болып 3771 дана бажыхана жүк баяннамасы рәсмийлестирип 311175, 50 тонна 9396232, 08 мың сумлық жүк бажыхана шеғарасынан тексерилип өткерилди. Соның ишинде республикамызға алып келинген 222406, 24 тонна 4198753, 68 мың сумлық товарларға 765 дана бажыхана

жүк баяннамасы, ал республикамыздан тысқары алып шығылған 88739, 26 тонна 5197478, 40 мың сумлық товарларға 3006 дана бажыхана жүк баяннамасы рәсмийлестирилди. Ал, 1995 жылы болса, барлығы болып 3927 дана бажыхана жүк баяннамасы (БЖБ) рәсмийлестирилип, импортқа 88541, 8 тонна 671280, 4 мың сумлық жүкке 468 дана БЖБ, экспортқа 148158, 5 тонна 5101629, 5 мың сумлық жүкке 3459 БЖБ толтырылған.

Усы дәўир ишинде 4779566, 7 мың сумлық 71632, 6 тонна пахта экспортқа шығарылған, ал 1995-жылы 4540832, 58 мың сумлық 83987, 2 тонна пахта экспортқа шығарылған. Импортқа 150739, 8 тонна дән өнімлери алып келинген, ал 1995-жылы 59928, 0 тонна алып келинген.

Хабаршы: Бажы қағыйдаларын бузыўшыларға қарсы қандай илажлар исленди?

Қ. Мамутов: —1996 жыл даўамында 662 бажы қағыйдаларын бузыў факти анықланып, хуқық бузыўшыларға 703900 сумлық жәрийма салынған. Ал, өткен жылдың усы дәўиринде 154 бажы қағыйдаларын бузыў факти анық-

ланып, хуқық бузарларға 164300 сум муғдарында жәрийма салынған. Бул өткен жылға қарағанда 508 фактке артық, яғный бажы қағыйдаларын бузыўшылар саны 4, 3 есе артқанлығы көринип тур.

Усы дәўир ишинде бизиң хызметкерлеримиз тәрәпинен 7300, 5 килограмм болған нан хэм кондитер өнімлериниң республикамыз тысқарысына нызамсыз түрде алып кетилиўиниң улыўма баҳасы 202738 сумлық 1077 фактин алы алынып тийисли шаралар қолланылды. Соның ишинде:—

647 факти 4731 кг улыўма баҳасы 95535 сумлық нан өнімлери, 430 факти 2569, 5 кг улыўма баҳасы 107203 сумлық кондитер өнімлери,

Барлығы болып жыл даўамында республикамыз шеғарасынан наркотик затларды нызамсыз түрде алып өтпей болған 30 факти анықланып, улыўма 5 кг 422, 3 грамм наркотик затлар иркип қалынды. Сол 30 фактин 2 бойынша Ўзбекистан Республикасы Жығаят Кодексиниң 246 статьясына (Контрабанда) квалификация өзгертилди.

Даўамы 2-бетте.

АРАЛАШ САТРЛАР

Айни кунда Швейцария банкида дунё мамлакатлариниң 2 минг 600 тонна олтини сақланмоқда.

Ўтган йили Ўзбекистон ва Жанубий Корея ўртасында 600 милён АҚШ доллары ҳажмида маҳсулот айрибошланған.

БМТ нинг инсон хуқуқлари буйича умумий декларацияси биринчи мартаба 1848 йилнинг 12 декабрь кунин Нью-Йоркда қабул қилинған эди.

Хозир Саудия Арабистонида 40 мингга яқин ўзбек яшайди.

Тўрт кишидан иборат ўртача даромадли немис оилалариниң 99, 6 фоизда енгил машина, 98 фоизда телефон, 95, 8 фоизда рангли телевизор бор.

Айни пайтда Африка мамлакатларида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлариниң 30 фоизи замонавий талабларга жавоб бермайдиган, истеъмолга яроқсиз маҳсулотлардир.

Машина шиналари ишлаб чиқариш буйича дунёда Франция, Германия, Японияга етадигани йўқ. Инига 20 милён донна шина ишлаб чиқарадиган Россия бу рўйхатиниң 12-қаторида тураркан.

17 марттан бошлаб Россияда қиймати 500 минг рубл бўлған янги пул муомалага киритиләдиган бўлапти.

Осиё ривожланиш банки мамлакатиниңда темир йўл тармоғини ривожландириш лойиҳаси буйича 600 минг АҚШ доллары ҳажмида ёрдам беришини рәжалаштирған.

Бугунги кунда Хитой мамлакатида 120 милёндан зиёд 60 ёшдан ошған кишилар яшәптир.

ҚАДАМСАНАР ГИЛАМ

Истиқлик икки олим—Эуд Годен ҳамда Эфраим Герати гиламнинг ниҳоятда ноёб турини ихтиро қилдилар. Бу гиламлар, масалан, савдо маркази биносига бир кунда қанча одам киргани ёки чиқиб кетганини бемалол ҳисоблаб беришга ўхшаш хизматларни удалай олиши билан ҳам жаҳондаги ягона ақлли гиламдир.

Шу тариқа магазинларнинг кириш жойларига ана шундай гилам тўшалган савдо маркази қўриқлаш хизмати кечқури дўконга кирганларнинг ҳаммаси бинодан чиққан-чиқмаганлигини билип олиш мумкин.

Агар магазин ёпилгандан кейин у ерда бирор киши қолса гилам дарҳол буни аниқлайди. Қаранг, у бундан

ташқари бинога кирәтганларнинг вазни ҳақида ҳам айтиб бера олади.

Истиқлик икки олим бу гиламни кашф этиш учун уч йил вақт сарфлади ва жаҳон ихтирочилари рўйхатидан ўрин олишди. Бор йўғи 60 см кенликдаги гиламмахус кўрсаткичлар билан таъминланган бўлиб, улар қадамлар буйича дўконга кирганларнинг сонини ҳисоблайдилар. Маълумот «қора қути» га келиб тушади ва тўпланади, бу ерда унга ишлов берилади, ҳамда уни қисқа фурсатда савдо маркази назорати—нозимлик хизматларидан олиш мумкин.

Турган гапки, бундай қадамсанар миришаб гиламларга қизиқувчиларнинг кўп бўлиши тайин. Лекин унинг баҳоси ҳам анча-мунча одамни куйдирадиганга ўхшайди...

ДУНЁНИ ҚУРОЛЛАНТИРГАН ОДАМ

Бу дунёда юбилейларнинг тури кўп. Ўтган кунларда жаҳон ахборот воситалари гаройиб бир юбилейни ҳам ёйтибордан четда қолдирилмади: хозиргача тенгсиз жанг қуролларидан бири—Калашников автоматиниң ихтиро этилганига эллик йил бўлибди. Ўтган эллик йил ичида бу қуролнинг ўринини боса оладиган ихтиро яратилмади. Шу вақт мобайнида Калашников автоматини Ер юзининг деярли барча ҳудудларида, турли шароит ва вазиятда синовдан ўтиб, ўзиниң бардошлилиги, идамлилиги билан донг таратди. Хозирги пайтда жаҳондаги 55 мамлакатнинг армиясида бу қурол қўлланиб келинмоқда.

Собиқ совет даврида АКнинг муаллифи икки бор Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бўлди, энг юксак мукофотларга тақдим этилди. Бугунги кунда эса у беш қаватли уйдаги аллақачон таъмир қилинишга муҳтож бўлган хо-

насида истиқомат қилиб келмоқда Чет эллик ишбилармонлар М. Калашниковдай ихтирочининг шахсий самолети йўқлигини эшитганларига қулоқларига ишониммай, ҳайрон қолишган. У эсаган қурол хозирда кўплаб давлатларда ишлаб чиқариламоқда, ҳатто унинг тасвири Мозамбик давлат гербида ҳам акс этган. Бироқ уни яратган ихтирочи Ўз ватанида бу ихтироси учун оддий патентга ҳам эга эмас экан.

Калашников автоматини Москвадаги «қора бозар» да 4 милён, Грознида 2, 5 милён рублга яширинчи пулланаётгани Россия ахборот воситалари томонидан бир неча бор ташвиш билан айтилди. Юбилей баҳонасида телевиде ниёга берган интервьюсида М. Калашников: «Ихтирочининг иши қуролни яраттидиганига иборат бироқ уни қандай мақсадларда қўллаш сиёсатчиларга боғлиқ», деган фикр айтди.

БҮГИНГИ САНДА

2-бетте:

1. Республикамыз бийдәрўаза емес
2. Қырағылықты жөнede күшейтемиз
3. Салық бюджетимиздиң тийкары

3-бетте:

1. Ашыў алдын, ақыл соң (суд запынан)
2. Туман прокуратурасида
3. Гавс-Ул Аъзам Эрвосий ҳикматлари
4. Дәўир талабына сай нызам

4-бетте:

1. Пиядалар: Жол ҳәрекетини ҳәдийсениң алдын алайық!
2. Өзине ол—қатал еди...
3. Жоқлаў
4. Мухаммад Пайғамбар ҳадисларидан

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Адлия ва суд идоралари, прокуратура, ички ишлар, адвокатура ҳамда солиқ инспекцияси, божхона ва бошқа юридик ташкилотлар, қорхоналар, барча барча жамоатлар фаолияти ўз сифаларида мунтазам ёритиб хуқуқий таълим самардорлигини оширишга қамарбаста бўлган «Адам хэм Нызам» «Инсон ва қонун» хуқуқ газетасига 1997-йил учун обуна давом этмоқда.

Газетаниң обуна баҳоси фуқаролар учун:
бир ойга 22 сўм;
уч ойга 65 сўм;
олти ойга 130 сўм;
Қорхоналар учун:
бир ойга 50 сўм;
уч ойга 150 сўм;
олти ойга 300 сўм;

Тахририят.

РЕСПУБЛИКАМЫЗ БИЙДЭРҰАЗА ЕМЕС

Басы 1-бетте.

Контрабанда ҳам бажы қағыйдаларын бузыўшыларға қарсы гүрес жүргизіў бойынша бирқанша жұмыслар иске асырылды. Барлығы болып қылмыс белгилери бар 55 ҳәкимшилик материаллары анықланып хуқық қорғау органлары тәрәпинен 2 Бажыхана хызмети тәрәпинен жынаятлы ис қозғаудан бас тартыў ҳақында қарар қабыл етилди хәм Суд органлары тәрәпинен жәрийма салыў менен шекленілген, 7 материал бойынша хуқық қорғау органлары тәрәпинен жынаятлы ис қозғаудан бас тартыў ҳақында қарар қабыл етилди, ал қалған 5 материал бойынша ҳәкимшилик ис хуқық қорғау органларында қаралып атыр.

Хабаршы: Жеке пуқаралар тәрәпинен алып келинген товарларға жыйым қалай баратыр?

Қ. Мамутов: — Палыз мийўе өнімлерин ҳеш қандай иркинишсиз рәсмийледирлип атыр. 1996 жылы барлығы болып 7548, 38 тонна палыз мийўе өнімлерин экспортқа шығарылды, соның ишинде жеке пуқаралар тәрәпинен 7336, 3 тонна. Ал, 1995 жылы 100056, 87 тонна палыз мийўе өнімлерин экспортқа шығарылған, соның ишинде жеке пуқаралар тәрәпинен 7522, 76 тонна.

Есап беріў дәуиринде товар-материаллық байлықларды сыртқа шығарыўдың белгиленген тәртинин бузған 191 факт иркилип, бул бойынша улыўма баҳасы 2734, 7 сумлық товар-материаллық байлықлар мәмлекет пайдасына конфискация қылынып, тәртин бузарларға ҳәкимшилик ис қозғатылып 130400 сум муғдарында жәрийма салынды. Улыўма анықланған фактлердиң 126 факти, яғный 66 % ин автотранспортта анықланған.

Конфискация етилген 2734700 сумлық товар-материаллық байлықлардың 87 %-ын азық-ауқат өнімлерин қурайды.

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 1996-жыл 13-август № 279 саны, «Өзбекстан Республикасы территориясына жеке пуқаралар тәрәпинен алып келинген товарларға жыйым (сбор) енгизіў ҳақында» ғы Қарарына тийкарланып 1993-жылдың 1-сентябрынен баслап жеке пуқаралар тәрәпинен алып келинген товарлардан чормада көрсетилгениндей зыятына 15% муғдарында жыйым (сбор), ал Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 1993-жыл 21-октябрь № 362 саны, «ӨзР КМ № 279 саны қарарына айырым өзгерислер киргизіў ҳақында» ғы қарарына тийкарланып 1996-жыл 1-ноябрьден баслап жеке пуқаралар тәрәпинен алып келинген товарлардан нормада көрсетилгениндей

зыятына 50 % муғдарында жыйым (сбор) алынып хәм Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 1996 жыл 7-август № 366 саны «Хызмет көрсетиў (услуг) ушын алынатуғын бажы жыйымларын (сбор) тәртинлестиріў ҳақында» ғы Қарары талапларын орынлаў мақсетинде Қазақстан Республикасынан алып келинип атырған товарлардың улыўма баҳасынан белгиленген пайызда (хәр қыйлы товарларға хәр түрли пайызда) өндирилген жыйымлар Республикамыз бюджетине өткерилип атыр.

Хабаршы: 1996 жылы экспорт хәм импорт операцияларынан алынатуғын бажы төлемлери қалай орынланды?

Қ. Мамутов: — 1996 жылы экспорт хәм импорт операцияларынан алынатуғын бажы төлемлери, ҳәкимшилик хуқық бузарлардан өндирилген жәриймалар хәм тағы басқа да жұмыслардың есабынан Республикамыз бюджетине 16118, 7 мың сум өткерилди. Соның ишинде: —

конфискация етилген товар-материаллық байлықлардан — 1802, 6 мың сум өндирилген жәриймалардан — 670, 7 мың сум, бажы өндируден 7014, 1 мың сум, төлемди кешиктиргени ушын жәриймалардан 608, 4 мың сум, жеке пуқаралар тәрәпинен республикамызға алып келинген товарлардың нормада көрсетилгенинен зыятына 15 % (1996-жыл 1-ноябрьден баслап 50 %) муғдарында өндирилген жыйымынан (сбор) хәм Қазақстан Республикасынан алып келинген товарлардан (хәр қыйлы товарларға хәр түрли пайызда) өндирилген жыйымнан (сбор) — 3760, 7 мың сум акдиз салығынан — 2262, 2 мың сум.

Хабаршы: — Бажы хызмети баспа сөзде қалай сәўлетленип атыр?

Қ. Мамутов: — Усы өткен жылы республикамыз бойынша Бажыхана хызмети тәрәпинен ис жүзиндеги Бажыхана нызамларын халық арасында түсиндириў мақсетинде бир қанша профилактикалық жұмыслар алып барылды хәм 29 рет радио-телевидениеде шығып хабарландырылды, баспа сөзинде 29 мақала жәрийланды хәм 388 мийнет коллективлеринде ушыраў өткерилди.

Жоқарыда айтылғанларды хабарлай отырып, Қарақалпақстан Республикасы Бажыхана хызмети жүк айланысын бақлаўды хәм товар-материаллық байлықлардың нызамсыз түрде алып шығып кетилиўиниң алдын алыўды даўалаттиредди.

Гүрриңлескен:
Миясар КАБУЛОВА,
«Адам хәм Нызам» газетасының арнаўлы хабаршысы.

ҚЫРАҒЫЛЫҚТЫ ЖӘНЕДЕ КҮШЕЙТЕМИЗ

Хәзирги базар қатнасығына өтиў дәуиринде нызам талапларын сарра орынлаў қатаң түрде талап етиледди. Егерде нызам талаплары орынланбаса базар қатнасығына өтиў, экономикалық реформаларды ис жүзинде турмысқа асырыў мүмкин емес.

Тахиятас қалалық ишки ислер бөлиминиң жәмәәти Өзбекстан Президентин И. Каримовтың Өзбекстан Республикасы Олий мәжлисиниң хәм Халық депутатлары ўәлаятлық сессияларында шығып сөйлеген сөзлерин басшылыққа алып жынаятқа қарсы гүресіў хәм оның алдын алыўда айтарлықтай нәтийжели жұмыслар ислеп атыр. Қала аймағында жынаятлардың алдын алыў хәм оны болдырмаў мақсетинде «Таза лаў», «Түн», «Бақлаў», «Турмыс», «Ар хәм уят», «Қыдырыў», «Дыққат балалар», «Қарадәри», «Арсенал» хәм тағы басқада алдын ала жобаластырып ислеген операциялар иске асырылып жынаяттың алдын алыўда бирқанша жақсы нәтийжелер берди.

Вир мақтаншылы жери қалалық ишки ислер бөлиминиң ислеп атырған жұмысының аўхалы Қарақалпақстан Республикасының Жоқарғы Кеңесиниң Хуқық қорғау комитетинде қаралып жоқары бақаларды алыўға миясар болды. Бул жағдай бизиң хызметкерлеримизди алдағы ўақытлары буннанда жақсы ислейге рухландырмақта.

Бизиң қаламызда жүз берип атырған жынаятларды анализлеп тексерип көргенимизде жынаяттың жұмыссызлық нәтийжесинде келип шығып атырғанлығын анықладық. Базар қатнасығына өтиўдиң хәзирги қыйын дәуиринде қаладағы көплеген көрханаларда керекли үскенелердиң хәм оларға керекли материалларды жетиспейшлигине бай-

ланыслы жұмыссызлық пайда болып атыр. 1996 жылы 121 жынаят исленген болса соннан 114 жынаят өз ўақтында ашылып жынаяттың ашылыўы 94,2 процентке орынланды.

Хәрқандай жынаятты ашыўдан гөре оның алдын алған жақсы. Қала аймағында жәмийетлик тәртинти сақлаўда хәм оның алдын алыўда жынаяттың алдын алыў бөлимшесиниң баслығы, милиция майоры Г. Аннагулиевтиң хызметлерин мақтаныш пенен тилге алсақ арзыйды. Ол участкалық инспекторлар менен бирге жергиликли өзин-өзи басқарыў уйымларының ақсақаллары менен тығыз байланыста болып 449 майда хуқық бузыў жағдайларын есапқа алды хәм жынаяттың алды алынды. Соның менен бирге уллы бабамыз Эмир Темурдың 630 жыллығына байланылы Президентимиз тәрәпинен берилген амнистия бойынша қаматтан азат етилген пуқаралардың саны әдеўир көбейди. Олардан 93 пуқара бурын судланып жазасын өтеп келгенлерден болып есапланады. Судланғанлар арасында елде жынаят ислейге бейим пуқаралар ишки ислер бөлими хызметкерлери тәрәпинен топланған хўжеткерлер бойынша бақлаўда тұр. Биз мүмкиншилиги болғанынша олардың алдағы ўақытлары тағыда жынаятқа қол ұрмаўы ушын жұмысқа орналастырыўға жәрдемлесип атырмыз.

Гиябентлик ең бир жаман иллетлердиң бири. Гиябентлик пенен удайы шугылланып жүрген 28 пуқараны Тахиятас қалалық судының хўкии менен Смарқанд қаласындағы наркологиялық емлеўханаға емленейге жибердик.

Хәр қандай жынаят жазасыз қалмайды. Гейпара пуқаралар аўыр жынаят ислеп жазадан қашып Түркменстанда, Қазақстанда, Россия федерациясында, Өзбекстан республикасының түрли ўәлаятларында қашып жүрген жерлеринен бөлиминиң жәмийетлик тәртинти бақлаў бойынша орынбасары, милиция подполковниги А. Хайтбаев, жынаят қыдырыў бөлиминиң аға оператив ўәкили, милиция аға лейтенанты Э. Сабуровлар қырағылық көрсетип өткен жылы 17 жынаятшыны ушлаўға миясар болды.

Өткен жылы мәмлекет мүлкин талан тарап етиў, урлық ислей, жеке ис билерменлердиң айлық табысларын жасырып қалыў хәм басқада жынаятлар ислеген 93 пуқараға жынаятлы ис қозғатылды. Солардан 64 пуқара айыплары дәтилленгенликтер тергеў ўақтында қаматқа алынды. Жынаятлы ислер бойынша олардан 177477 сомлық мәмлекетке зыян келтиргенлиги анықланды хәм барлығы болып 11376 сом өндирип алынды.

Бөлимде мәмлекетлик хәм жеке меншик мүлклери қорғаў бойыншада нәтийжели жұмыслар исленип атыр. Соңғы ўақытлары мәмлекетлик мүлкти урлаў фактлери көптеп ушырапақта.

Өткен жылы өткерилген рейд 155 майда урлық фактлерин анықлады хәм олардан 2088 сом жарима өндирил алынды. Соның менен бирге қорғаў бөлимшесиниң хызметкерлери көшелерде спиртли ичимликлерди қабыл етип жәмийетлик тәртинти бузған 388 хуқық бузыў фактлерин анықлады хәм шаара көрилди.

Соңғы ўақытлары жас өспиримлер арасында спиртли ичимликлерди қабыл етип урлық ислей, тонаў, автомашиналарды басқарып жол хәрәкети қәделерин бузыў, бир-бирейи менен төбелесіў хәм басқада фактлердиң ушырасып атырғанлығы күте өкинишли. Биз бундай жынаятлардың алдын алыў мақсетинде өткен жылы 239 жас өспиримди бөлимге алып келдик хәм олар менен гүрриңлесіўлер өткердик. Тексерип қарасақ жынаят ислейге бейим жас өспиримлерден 127-си мектеп оқыўшысы, 49 жас өспирим лицей оқыўшысы, 5 жас өспирим басқа оқыў орындарының студенти екенлиги мәлим болды. Солардан 72 жас өспирим ишки ислер бөлими тәрәпинен бақлаўға алынды. Олардан 28 оқыўшы мектеп оқыўшылары, 20 оқыўшы лицейлерден, 18 жас өспирим хеш жерде оқымайды хәм ислемейди. Олардың алдағы ўақытлары жынаятлы ис ислейин болдырмаў ушын олар арасында 536 мәртебе гүрриңлесіўлер жүргиздик. Булардан басқа жынаят ислейге бейим жас өспиримлердиң атанасы менен 265 мәртебе гүрриңлесіўлер өткерилип жынаяттың алдын алыў бойынша барлық илажларды иследик.

Бизиң быйылғы инсан мәплерин қорғаў жылында өз жұмысларымызды жаңа талаплар дәрежесинде шөлкемлестирип хуқық қорғаў жұмысларын өзлериниздеги мүмкиншиликлерден шеберлик пенен пайдаланып қырағылықты тағыда күшейте беремиз.

Б. ИМАНҒАЛИЕВ.
Тахиятас қалалық ишки ислер бөлиминиң баслығы, милиция полковниги.

сы Министрлер Кабинетиниң қарыйдарларға хызмет көреткенде қасса аппаратынан пайдаланыў ҳақындағы қарарының бузылғанлығы ушын хўжет толтылылып прокуратураға тапсырылды. Қалалық мәмлекетлик салық инспекциясы тәрәпинен жүргизилген тексеріўлердиң нәтийжесинде бюджетке салық төлеўде көп ғана нызам бузыўлар ушыраспақта.

Атап айтқанда № 6 автокөрханадан пайдадан 171,2 мың сум салық, 62,2 мың сум финансылық санкция, 46,1 мың сум пеня, өндирилди. Бунның себеби көрханада хәр қыйлы мақсетлерге жұмсалған улыўма көрилген пайда қосып есапланған.

Алдағы ўақытлары бундай салық нызамларын бузыўдың алдын алыў ушын хызметкерлеримиз көрхана, мәкемелерде базарларда, жеке көрханаларда тез-тезден болып мәмлекетлик бюджетке өз ўақтында тийисли салықларды төлеўдиң әҳмиyetiн хуқықинда түсиник жұмысларын алып бармақта.

Ж. АТАМУРАТОВ.
Тахиятас қалалық мәмлекетлик салық инспекциясының баслығы.

САЛЫҚ БЮДЖЕТИМИЗДИҢ ТИЙКАРЫ

Қала бойынша 300 ибилермен, жеке көрханашылар есапта тұрыпты. Олардың ис усыларын есап-санақлаўын көзден өткеріў бойынша 50-мәрте рейд, тексеріўлер жүргизилди. Бунның нәтийжесинде III салық нызамын бузыў анықланып, соннан 17-не илаж көриў ушын судқа жиберилди 4 жергиликли ҳәкимият комиссиясына, 3 мөканкомға жиберилди, бир қаншасына административлик илаж көрилди.

Өткен жыл даўамында салық төлеўши көрханаларға 139 тексеріў жүргизилди. Нәтийжеде 3373,8 мың сум қосымша бюджетке өткерилди. 3009,1 мың сум финан санг-иясы салынып 1065,7 мың сум пеня өндирилди. Салық нызамын бузғанлығы ушын 176 жуўапкерли адамларға административлик илажлар көрилип, оларға салынған жарийма 238 мың сум болды.

Мысал ушын: «Гидроэнергострой» қурылыс басқармасының хожалық-фи-

нан жұмыслары тексерилип бюджетке 1158,2 мың сум, СКИД акционерлик жәмийетинен 436,8 мың сум қосымша бюджетке өткерилди.

Өзбекстан Республикасы Президентиниң 1995-жыл 12-айдағы халық хожалығындағы есапласыларды өз ўақтында өткеріў бойынша мәкеме хәм көрхана басшыларының жуўапкершилигин арттырыў илажлары ҳақындағы пәрмәттиң орынланыўын қадағалаў мақсетинди тексеріўлер жүргизилгенде 25 көрхана хәм мәкемелердиң мүддети 60 күннен аслам болған 143351,7 мың сум дебиторлық қарызлары анықланды хәм 29 хуқық бузыўшыларға административлик жарийма салынды.

Саўда көрханалары хәм хызмет көрсетиў тараўлары бойынша 64 орында тексеріў өткерилгенде 31 де кемшилик анықланып хўжеткерлер дүзилди, 26400 сум жарийма салынды. Ал № 4 «Баранат» дүканында Өзбекстан Республика-

СУД ЗАЛЫНАН

АШЫҰ АЛДЫН, АҚЫЛ СОҢ...

Замир Толыбаев 1996 жылы 14-сентябрь күні азанғы саат 10-ларда өзиниң Халқабат қаласындағы автовокзалдың арқа-шығыс тәрәпиндеги «Наргиз» жеңке меншик дүканында сауда ислеп турғанында Халқабат қаласының турғынлары Құлбаев Ахмед, Кеўлимжай Атамуратов, Қуўат Қутлымуратов хәм Несипбай Қунназаровлар дүканға кирип Замир Толыбаевтан бир шийше арақ сатып алған хәм төртеўи дүкан ичинде белисип ишкеннен кейин тағы бир шийше арақ алып сол жерде ишпекши болғанында Замир Толыбаев бул жерде арақ ишюге болмайды, деп жекиргенинде Несипбай Қунназаров «жекиринбей айт» деп өз-ара сөз алысып қалған. Екеўи жағаласып қалған уақытта Замир Толыбаев Несипбай Қунназаровтың бет алдына қолы менен бир мәрте урады, сол уақытта Несипбай Қунназаров сол жердеги өлшеў ағашы менен бет алдына бир мәрте урады. Нәтийжеде Замир Толыбаев жеңил дәрежедеги дене жарақатын алған. Сол уақытта Несипбай Қунназаровтың қасындағы Ахмет Құлбаев хәм Қуўатбай Қутлымуратовлар арашалап дүканнын шығарып алып кетеди. Замир Толыбаев дүканның есигин иштен илип атырған уақытта өзиниң анасы Бийбажар Умирбекова менен ажағасы Амир Толыбаевлар Нөкис қаласынан өзлериниң машинасында келеди. Замир Толыбаев анасы хәм ажағасына Несипбай Қунназаров жоралары менен келип арақ ишин бүлдирип мени урып кетти деген сөзине анасы Бийбажар ажағасы Амир ашыўи келип, олардан ош алыў мақсетинде өз-ара жынайы тил бириктирип, бурыннан адам өлтириў ушын алып қойған пышағын алып үшеўи машинаға минип излеп шығады.

Жолда кетип баратырыл «Вулканизацияның» қасында Несипбай Қунназаровтың қиятырғанын көрип машинасын қойып анасының «өлтириңдер» ширкинлерди оларды машинаға бастырыў керек, не ушын бизиң дүканды бүлдиреди» — деген сөзине балалары арқа сүйеп сол жерде турған Қуўатбай Қутлымуратовтың жағасынан алып Амир Толыбаев оның қашып кетиўине жол қоймай ушлап турады, сол уақытта Замир Толыбаев алдын ала өзлери менен алып шыққан мал сютуғын пышағын алып Қуўат Қутлымуратовтың ишине бир мәрте урады. Ал Амир Несипбай Қунназаровқа барып Вулканизацияның алдында турғанда оның сатына жуўан тамырына бир урган, сол уақытта Амир Толыбаев, Қуўат Қутлымуратовтың еле өлмей жерде отырғанын көрип бет алдына аяғы менен бир мәрте тебеди.

Замир Толыбаев өзиниң жынайты хәрекетин ислеп болып Қуўат Қутлымуратовтың «жәрдем берид» дегенине қарамай «анасының өлин ширкинде» — деген сөзине арқа сүйеп қолындағы пышағын анасына берип машинасына минип уақыя болған жерден қашып кеткен. 15-сентябрь күни ИИБ ниң хызметкерлерини төрепинен Нөкис қаласында жасырынып жатырған жеринен усланады.

Солай етип пуқара Замир Толыбаев өзиниң анасы Бийбажар Умирбекова хәм ажағасы Амир Толыбаевлар менен Несипбай Қунназаров хәм Қуўат Қутлымуратовларды қастан өлтириў ушын жынайы тил бириктирип жәмийетлик орында аса кеткен реймсизлик пенен олардың өмири ушын қәуипли болған органларына пышақ урып, Несипбай Қунназаровты өлтирип Қуўат Қутлымуратов, Замир Толыбаевтың хәрекетине байланыслы болмаған жағдайда аман қалып, бирақ баўырынан жарақат алып өмир бойы майып болып қалған, хәрекетлери менен Өзбекстан Республикасы жынайат кодексиниң 97-статьясы 2-бөлими «а», «ж», «л», «п» пунктлеринде көрсетилген жынайты толығы менен қастан ислегенликтен айыпланды.

Бул жынайы ис тергеў нәтийжесинде толық түрде үйренилип шығылып судқа жиберилди. Суд бул жынайы топардың аса кеткен реймсизлик пенен ислеген ауыр хәрекетин қарап шығып, хүким етти.

Судланыўшы Замир Толыбаев Өзбекстан Республикасы Жынайат Кодексиниң 97-статьясы 2-бөлими «а», «ж», «л», «п», бәнтлери менен айыплы деп табылып, оған ең ауыр жаза өлим жазасы белгиленди.

Судланыўшы Амир Толыбаев Өзбекстан Республикасы Жынайат Кодексиниң 97-статьясы 2-бөлими «а», «ж», «л», «п», бәнтлери менен айыплы деп табылып 20-жыл еркинен айырыў жазасы, жазаны мийнетти дүзетиў колоннасында қатты режимде өтеўге хүким етилди.

Судланыўшы Умирбекова Бийбажар Өзбекстан Республикасы Жынайат Кодексиниң 97-статьясы 2-бөлими «а», «ж», «л», «п», бәнтлери менен айыплы деп табылып 15-жыл еркинен айырыў жазасы мийнетте дүзетиў колонналарында өтеўге хүким етилди.

Полат САМАМБЕТОВ
Кегейди район прокуроры,
I-дәрежелі юрист.

ТУМАН ПРОКУРАТУРАСИДА

Әллиқалаға тумани прокуратураси мажлислар залида туман прокурори К. А. Юсуповниң раҳбарлигида туманиниң барча фермер-хўжалиқлари уюшмалари раислари, бош ҳосилотлари ва овул оқсоқоллари иштирокида Өзбекистон Республикаси Президентиниң 1994-йил 21-ноябрдағы «Әкинларни пайхон қилишға қарши курашни кучайтириш тўғрисидағы» Фармони ва шу фармонға асосан 1995-йил 6-ноябрь күни 423-сонли ва 1996-йил 25-ноябрь күни Өзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Қарорлариниң жойларидағы ижроси буйича мажлис бўлиб ўтди.

Мажлисда туман прокурори К. А. Юсупов чиқиб сўзлаб, мажкур фармон ва унга асосан Вазирлар Маҳкамаси Қарорлари буйича туманда 1996-йилда бир қатор ишлар олиб берилганлиги, бироқ әкинларни пайхон қилишға қарши кураш борасида амалға оширилған ишлар ҳозирги кун талабларин тўла жавоб бермаётганлиги, овул оқсоқоллари (хусусан Гулдурсин, Топабор ва Амробо) ўз вақтида прокуратураға маълумотлар тақдим қилишда хўжалиқларниң бош ҳосилотлари қишлоқ хўжалиқ әкинларини пайхон қилиш нәтижесинде келтирилған зарар миқдорни аниқлашда әтиборсизликка йўл қўйиб келәтәнликлари хўжалиқ раҳбарлари бош ҳосилотлари ушбу масала буйича талабчанлиқни оширмаётганлигини ва бу ҳолатлар бош ҳосилотлар-

нинг ва хўжалиқ раҳбарлариниң ўз хизмат вазифаларига совуққонлик билан қараб келәтәнликларини кўрсатиб ўтди.

Шунингдек әкинларни пайхон қилишға қарши кураш буйича мажкур Фармон ва Вазирлар Маҳкамасиниң Қарорлариниң ижросини туман прокуратураси томонидан умумий назорат тартибиде текширишлар вақтида шу сунгача барча овул оқсоқолларига за 6 та хўжалиқ бош ҳосилотларига мажкур Фармонниң ижроси буйича қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўймаслик ҳақида огоҳномалар берилганлиги таъкидланди.

Туман прокурори мажлис якунида Өзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасиниң 1996-йил 25-ноябрдағы «Қишлоқ хўжалиқ әкинларини пайхон қилишига қарши курашни кучайтиришға доир қўшимча чора тадбирлар тўғрисида» ги Қарориде кўрсатилғанидек мулкчилик шаклларидан қатъий назар, хўжалиқларниң ҳақда улар гаркибий бўлинмалариниң әкинлариниң сақланиши таъминланған ва уларниң пайхон бўлишиға йўл қўйған аҳбарларига нисбатан эғаллаб турған вазифасидан бўшатиш, қонунчиликка мувофиқ жавобгарликка тортиш масаласини мажбурий турда қўйиш Өзбекистон Республикаси прокуратураси ва Ички Ишлар Вазирлиги ва уларниң жойларидағы органларига топширилғанлиги, шу сабабли туман прокуратураси томонидан юқориде кўрсатилған қонунбузарликлар учун маъсул шахсларга нисбатан қатъий чоралар қўрилиши ҳақида озгаки равишда огоҳлантйрилди.

ГАВС-УЛ АЪЗАМ ЭРВОСИЙ ҲИКМАТЛАР

Буюрадики: «Инсон икки айрим ҳолига келмагунча инсон бўлолмайди. Улардан бири у дунёга тегишли инсондир. Бу инсонниң оламдан узилиб юксакликларга эришгандан кейинги олами амр жабҳасидир. Инсонниң бошқа жабҳаси эса махлуқот оламиға мансуб бўлгандир. Сўзлариде давом этиб Эрвосий ҳазратлари Инсонниң Пайғамбаримизға алоқадор шу сўзларини нақд қилди: «Иккинчи бор туғилмаган инсон малакалар оламиға юксалмас.

Эрвосий ҳазратлари нақл этдики: Олий бир мажлисда бир олам шайх өғини ўпмоқчи бўлди шайхнинг норози бўлганиға қарамади. Шунда шайх муридлариниң бириға: «Уни бундай қилишға йўл қўйма ангчи», — деди. Мурид: «Нега?» деб сўраганди, шайх «Чунки бу ҳаракат бидъатдир» деди за шундай ҳикоя қилди.

Бир одам Пайғамбаримизниң қўлини ўпмоқчи бўлди, Пайғамбаримиз унга нон берди. Кейин ўша одам оёқ ўпмоқ истади. Пайғамбаримиз бунга ҳам қаршилиқ қилмади. Оёқни ҳам ўпмағ одам энди Пайғамбаримизға сажда қилмоқчи бўлди. Аммо Пайғамбаримиз бунга рухсат этмади.

Бу тариқатда барча шайхлар ҳозир ҳам, аввал ҳам оёқ ўпишға йўл қўй-

маганлар.

Буюрадики: «Мурид қанотлари гўзаллигиға ва патлариниң жозибали ранглириға илтифот қилмасдан, кўзларини доим тупиридағы қора доғдан узмаган товус каби бўлиши лозим. Чунки ушбу гўзаллик товусниң ўз асри бўлмагани ҳолда, бундан ғурурланиши ва кибрланиши ёмон оқибатларға олиб келиши мумкин». У фикрини шу мазмундағы байт билан қувватлади: «Товус бекиёс гўзаллигиға қарамай тўпирдағы қора доғ сабаб уялади. «У сўзларини шундай ҳикоялайди: Урта миёна одамлар каби ўзини устун (комил) ҳисоблаган инсонниң бу шайх илоҳий камолға зиддир ва бундан ҳам баттарроқ қусурни ўйлаб топиш мумкин эмас.

Буюрадики: «Инсон нафсини ҳамма домонлама нуқсонли кўрмагунча шариатниң амри-истиқомат (тўғри йўлмоқ) ҳоли рўбёға чиқмайди.

Бу орада ўзидан сўралған бир савалға шундай жавоб берибди: «Нафсини тушунтирганимдек кўрмаслик инсон учун буюк гуноҳдир». Сўнгра далил сифатида Шимноий ҳазратлариниң «Назокат» номли асривдан шу сўзларни зикр этибди: «Истиқомат (тўғри йўлмоқ) ҳоли билан катта гуноҳлар бир жойда бўлолмайди».

ДӘЙИР ТАЛАБИНА САЙ НЫЗАМ

Өзбекстан Республикасы Олий Мәжлисиниң IV-сессиясында Өзбекстан Республикасы «Адвокатура ҳаққында»ғы Нызам қабылланды хәм жәрия етилген күннен баслап күшине кирди.

Таза Нызам. Бул адвокатура ҳаққында Өзбекстан Республикасы гәрәзсизлик алғалы биринши мәртебе шығарылып атырған Нызам. Бул нызам усы уақытқа шекем қолланып келинген нызамнан көп парық қылады.

Адвокатура Өзбекстан Республикасы Конституциясына асосан Өзбекстан Республикасы пуқараларына пуқара емеслерге, сырт ел пуқараларына, мәкеме, шөлкем хәм көрханаларға юридикалық жәрдем көрсетеди.

Таза нызамның өзин де Өзбекстан Республикасы Адвокатурасы ҳаққындағы Нызамла) усы Нызамнан хәм басқада Өзбекстан Республикасы Нызамларынан турады деп көрсетилген. Демек усы Нызамнан басқа адвокатура өз жумысында Өзбекстан Республикасында басқада адвокатраның жумысына байланыслы нызамларды басшылыққа алады. Таза нызам 17-статьядан турады. Хәр бир статья адвокат ким бола алады, болыў тәртиби, не апарыў хәм шөлкемлестириў принциплери неден ибарат, адвокаттың характерле-

риниң тәрлери, адвокаттың ҳуқықы, адвокаттың уазыйпасы, адвокаттың жумысларының кепилликлери, адвокаттың не ҳақысы, адвокаттың социаллық ҳуқықларын көрсете келип, адвокат болыўды қәлеўшилери иске алып оларға адвокатлық тәжрийбе менен шугылланыўларға рухсат беретугын лицензия алыў тәрбиясы усы тәртипти иске асыратугын маманлық комиссиясының дүзилиўи, комиссияның қурамы, қурамының әдиллик министрлиги буйрығы менен дүзилип оған әдиллик министрлигинен хәм адвокатурадан тең санда қатнасутугынлығы, бул комиссияның шешимине шағым арза келти-

риўшилерге, олардың жумысларына баҳа бериў хәм оларды уйымластырыўға Өзбекстан Республикасы Әдиллик министрлиги жанында Жоқарғы маманлық комиссиясының дүзилетуғыны хәм оның қурамының Әдиллик министрлиги менен бир қатарда адвокатураның Республиканың жәмийетлик шөлкеми министрлик пенен қурамға киретуғын тең санда қатнасутугынлығы, яғный Жоқарғы маманлық комиссиясында әдиллик министрлиги төрепинен қатнасутугын қурам ағзалары менен адвокатурадан қатнасуўшылары теңге-теңлиги сақланатуғынлығы көрсетилген.

Таза Нызам адвокатураларға берилген лицензия хәрекетлериниң тоқтатылып турыўы хәм оның бийкар етилиўи тәртиплери, адвокатқа усы қабылланған Нызам талапларын хәм адвокатураның ислерин тәртипке келтиретугын бажада нызам актлерин бузған жағдайда қандай шара көрлетугынлығын, бул көрлетугын шаралардың түрлерин хәм мүддетлерин көрсеткен. Адвокат көрлетугын шаралардың хәммеси жоқарыда атап өткен маманлық комиссиясының қарары менен қолланылады.

Нызам адвокаттың хәрекетлерин тоқтатып қойыў хәм оның қолына басқа адвокатлық хәрекетин тоқтатып берилген лицензияны бийкар етиўден өткен. Адвокатлық хәрекет адвокаттың өзиниң басламасы менен тоқтатыўы мүмкин, бирақ оның клиентти ол баслаған исти ақырына шекем жеткизиўди талап етсе, адвокат өзиниң исин тоқтатыўы мүмкин емес деп көрсетилген.

Өзбекстан Республикасы Әдиллик министрлиги өзиниң ҳуқық шешиминен:

адвокатлардың маманлығын асырыўдағы илажларға жәрдем береди.

Адвокатураның статистикалық есапларын жыйнайды хәм пайдалы тәжрийбелерин тарқатады, адвокатлар бююларына, коллегияларына хәм фирмаларына методикалық жәрдем береди.

Адвокатлардың жумысы бойынша оларды нызамсыз қуўдалаўдан олардың хәрекетлерин асассыз шеклеўден хәм олардың пррфессиональлық ислерине сугылысыўдан қорғайды.

Адвокатлардың бююлары, коллегиялары, фирмалары хәм Жоқары маманлық комиссиясының ислерине жәрдемлеседи, — деп көрсетилген Нызамның ақырғы 17-статьясында.

Бул нызам көлеми кишкене болған менен оның хәр бир статьясы бөлек үйренилиўи, нызамға қызығушыларға жеткерийди талап етеди. Биз бул кишкене мағаламызда Өзбекстан Республикасында биринши мәртебе гәрәзсизлик алғалы қабыл етилген «Адвокатура ҳаққындағы» Нызам менен таныстырыўды мақул көрдик.

Газетамыздың келеси санларында биз бул Нызам менен еледе тереңрек танысамыз, үйренемиз деген нийетте-миз.

С. АРЗЫМБЕТОВ
Қарақалпақстан Республикасы
адвокатлар коллегиясы
президиумының баслығы.

Жол қәделери бузылмасын

Пиядалар: жол хәрекети хәдийсесиниң алдын алайық!

Нөкис қаласы аймағында жүз берип атырған жол транспорт хәдийселериниң саны койинги күнлери күн сайын көбейип кетпекте. Бул ўақылардың келип шығыу себеплерин ўақыя түрлери бойынша таллап шыққанымызда 1997-жылы 14-февральға шекем 19 жол транспорт хәдийсеси себепинен 6 адам қайтыс болып 22 адам хәр қыйлы дене жарақатын алып емлеўханаға түсти. Өткен жыл менен салыстырғанда жол транспорт хәдийсеси 21 процентке, қайтыс болғанлар саны 100 процентке, ал дене жарақатын алып емлеўханаға түскенлер саны 15,7 процентке көбейди. Сонлықтан пияда адамларды қағып кетиў түриниң саны 11, буннан 4 адам қайтыс болып 8 адам емлеўханаға түсти.

Жоқарыдағы санларға қарап отырып, не ушын пиядалар қатнасында жол транспорт хәдийсеси көбейип атыр?—деген сораў туўады.

Жол транспорт хәдийсеси бул жол, автоматотранспорт, пияда адам қатнасында, яғни үшеўиниң хәрекетиндеги қатнасында болған бахытсыз хәдийсеге айтылады. Соның ушын да хәр қайсысы қатнасыўшыға жол хәр-

кети қәдесинде белгиленген ўазыйналары хәм хуқықлары көрсетилген, егер сол көрсетилген ўазыйпаларын хәр қайсысы толық орынласа бул хәдийселер жүз бермеген болар еди. Соның ишинде пиядалардың ўазыйпасын алайық.

Пияда, бул транспорт қуралынан тысқарыда турған хәм жолда жұмыс атқармайтуғын, сондай-ақ двигательсиз инвалид коляскасында киятырған велосипед, мопед, мотоцикл жетелеп баратырған шана, арба балалар ямаса инвалидлер коляскасын тартып ямаса ийтерип баратырған адамларға айтылады. Олардың ўазыйпалары;

—Пиядалар тротуарлардан ямаса пияда жүретуғын жоллардан ондай жоллар болмаса, онда жолдың шетинен транспорт айдаўшылардың жүриўине қыйыншылық туўдырмай жүриўи керек, ал көринистен төмен гезлери түнги ўақытлары хәрекетке қарама-қарсы жүриўи тиийс.

—Пияда адамлар жолдан жүриў бөлимлеринен пиядалар өтетуғын орынлардан, сондай-ақ жер асты хәм жер үсти өтиў орынларынан кесип өтиўлери, олар жоқ жардайларда кесипелерде тротуарлар ямаса жол шетлери

сызықлары бойынша өтиўлери керек. Көриниў зонасында өтиў орны ямаса кесипе жоқ жағдайда жолдың еки тәрепи де жақсы көринетуғын жерлеринен жолдың жүриў бөлиминиң шетинен туўы мүйеш астында өтиўге рухсат етиледі.

—Пиядалар светофор сигналларын басшылыққа алып өтиўлери тиийс.

—Пиядаларға төмендегилер қадаған етиледі;

—Пиядалар жолда мәс халында жүриўи.

—Жақын қалған автоматотранспорттың алдын кесип өтиўи.

—Жолды кесип өтип баратырғанда жолдың жүриў бөлиминде иркилиўи.

Тоқтап турған транспорт қуралының ямаса көриўшиликте шеклеўши басқа да тосқынлықлардың аржағынан жақынлап киятырған транспорт қуралының көринбейтуғын жерлерден өтиў.

Жоқарыда көрсетилген талаптарды толық орынаған жағдайларда ғана жол транспорт хәдийсесине ушырамаймыз. Тилекке қарсы Нөкис қаласы көшелеринде пиядалар жол хәрекети қәделерин қопал түрде бузып транспорт айдаўшыларға тосқынлық жасап авария қәўпин

туўғызбақта. Пиядалар жолдың қәлеген жерлеринен кесип өтип жол шетинде тротуарлар бола тура жолдың жүриў бөлиминен жүрип өзлериниң хәм қасындағы балаларының өмирлерин қәўип астына қойып жүришти. Мектептерде жол хәрекети қәделерин теориялық жақтан үйретилген МАИ хызметкерлери ол жерлерге барып жол хәрекети қәделери бойынша гүрриңлер өткерген менен ата-анасының қасына ертип жүргенде жол хәрекети қәдесин қопал бузып жолдың қәлеген жеринен жүрип қасындағы балаға надурьс хәрекетлерди үйретсе бул баланың бир өзи жүргенде жолда бийқәтер жүриўине ким кепил бола алады. Мен бул жерде ата-аналардың өз балаларының сау-саламат аман жүриўин қәлессе, оларға жолдың қай жерде жүриўин көрсетип өзлери де жол хәрекети қәделерин бузбаўын айтпақшыман.

Мысалы, 1996-жылы 21-декабрь күни 14.00 де Нөкис қаласы Ақмаңғыт гузары бойында ДРСУ—105 мәкмесинде айдаўшы болып ислеўши К. Сейтеков өзине бекитилген ЗИЛ—4502 м/б 6807 КИМ автомашинасын

басқарып киятырып Нурмухамедов атындағы мектебиниң 2-класс оқыўшысы А. Сейтовты қағып кеткен, нәтийжеде Сейтов дене жарақатын алып емлеўханаға түсти. Бул хәдийсе бойынша тексериў жұмысын жүргизгенимизде жас өспирим Сейтов жол хәрекети қәдесин турпайы түрде бузғанлығынан келип шыққанлығы анықланды.

Бундай хәдийселердиң алдын алыў мақсетинде Нөкис қаласы аймағында 15-февральдан 25-февраль аралығында «Дыққат, пияда» он күнлиги өткерилди. МАИ хызметкерлери өз гезегинде автокәрхана, хожалық хәм оқыў орынлары бала бақшаларында жол хәрекети қәўипсизлигин төмийинлеў бойынша түсник жұмысларын алып бармақта. Қала ишинде рейдлер шөлкемлестирилип жол қәделерин бузыўшы пиядалар иркилип ӨзР хәкимшилик Кодексиниң 138 статьясына муўапық жәриймалар салынып ескертиўлер берилменте.

Жол хәрекети қатнасыўшылары сизлерди жол хәрекети қәделерин толық сақлап хәм сау саламат аман жүриўиңизге тилеклеспиз.

Жамбыл НУРЖАНОВ.

Нөкис қалалық ИИБ МАИ бөлимшеси хызметкери, милиция капитаны

ЯДНАМА

ӨЗИНЕ ОЛ ҚАТАЛ ЕДИ...

(Милиция подполковниги Сабырбай Өмирбековтың жарқын естелигине ядыўарлық)

Сабыр аға, аңқылдаған Ақкөкирек адам еди. Өзгелерден тартынса хәм, Өзине ол қатал еди.

Хағын айтып, ҳадал жасап, Ғәрип жолын тутқан есап, Егер, еки шықса бул гәп, Оған қатты батар еди.

Биреў дөхмет, жала қылса, Биреў оған ара турса, Биреў жанып баратырса, Өзин отқа атар еди.

Терең еди ақыл, ойы, Хәм соған сай еди бойы. Дәреже, атақ, абыройы, Ғаздай қатар-қатар еди.

Милиция подполковниги, Жолларда қалған жоқ жүги. Мийнеткешлиги, пәклиги Жайнап турған жәхән еди.

Ойлап, болжап алдын мұдам, Қәдир тутты халқын мұдам. Халықтың дәстүр, салты мұдам, Оған уллы Ұатан еди.

Оннан елим деген ердиң, Айқын мысалларын көрдим. Өйткени, милиционердиң Жеген наны ҳадал еди.

Толыбай ҚАБУЛОВ Қарақалпақстан халық шайыры

Садық болып өз елине,
Көп иследи Хожелиде.
Оның қатты нәзеринен,
Қылмыс қалтырасар еди.

Досларына көрсетип жол,
Деди:—Мұдам қырағы бол!
Жынаятты аш десе ол,
Асқар таудан асар еди.

Барлық ўақта барлық адам,
Бирдей еди бәрха оған.
Сораў берсең заң-нызамнан
Тилинен дүр шашар еди...

Сүйип ол гөззал өмирди,
Көп хызмет етти дәўирге.
Ол дәслеп қызған темирди,
Өз тәнине басар еди...

19 июнь 1995 жыл.

Нөкис қаласы.

ЖОҚЛАУ

Күлимсиреп—турар едиң,
Адамларға унар едиң,
Шайқатылған шынар едиң,
Оразғалы инишегим.

Жүреклерге жара салдың,
Арамызды айра салдың,
Бизди терең ойға салдың,
Оразғалы инишегим.

Я бир саған көз тийдирме?
Яки аўыр сөз тийдирме?
Қудайда сени суйдирме?
Оразғалы инишегим?

Жәннет болсын жатқан жайың!
Қамсығаман айтқан сайың,
Руўхың шад болсын, илайым,
Оразғалий инишегим!

Махсет ЮСУПОВ.

Хожели районы ишкери ислер бөлими статистика киши инспекторы милиция старшинасы.

Аллоҳ таола сизларға хотинларға яхшилик қилишингизни буюради, чүнки улар оналарингиз, қизларингиз ва холаларингиздир. Аҳли китоблардан бирор киши бир хотинға уйланса хотинниң қўли бир қатим ип кўрмаса да бир-бирден безмайдилар.

Хотин киши қовурғадан яратылған Агар сен қовурғанды тұғрилайман десанг сиздирасанг, мұраса қилу у билан яшал.

Албатта одамлар одатда қизнинг динига молиға ва жамолиға қарап уйланишади. Сен диндорини танла, барақа топгур!

Нима нарса онаниң қорнида тақдир қилиб ёзилған бұлса, уша албатта бұлади.

Аёллар эркекларнинг туғишған сингилларидирлар.

МУХАММАД ПАЙҒАМБАР ХАДИСЛАРИДАН

Қайси бир хотин эриниң розилигисиз уйдан чиқса, Аллоҳниң ғазабидан бұлади, го қайтиб келгунча 8 эри рози бұлгунча.

Хола она хуқмидадир.

Болазингизға сузини ва ўқ отипни ўратинлар. Мумина аёл учун уйдағи энг яхши эрмак-ип йигиришиди. (қизни уй меҳнатига ургатиш). Агар ота-онанг тенг чақирса онангга биинчи лаббай де!

Эркек кийимини кийған хотинға ва хотин кийимини кийған эркекка Аллоҳниң лағнати бұлени.

Агар бирор кишини бирор инсонға сажда қилмоққа буюрмоқлигим мумкин бұлса эди, хотинларни ўз эрларига сажда қилишға буюрар эдим.

Кимки ота-онасига яхшилик қилса, унга қандай яхши Аллоҳ унинг умрини зиёда қилади.

Кимки иккита қизни вояға етгунча боқса, жаннатға мен билан бирга киреди, деб ўрта ва ишора бормоқларини енмаён қилиб кўрсатдилар.

Эркеклар хотинларға итоат қилған ларида халокатға учрайдилар.

Хотинларни урманлар.

Кимки ғойибдан бұлған кишиниң хотинини йўлдан урса Аллоҳ таола қиёмат кунинда уни азоблашни бир катта илонга топширади.

Кимгаки Аллоҳ таола солиҳа хотин насиб этған бұлса, динниң ярмиға ёрдам қилибди, қолған ярмиға ўзи тақво қилсин.

Жаноб Расулллоҳ саллоллоху алайхи васаллам ҳикоя қилдилар бани Исроил қавмидан бир бузуқ хотин мағрифат қилинди. У хотин чоңқоқдан ўлаётған итра махсисини ечиб, рўмолиға боғлаб махсисиде қулуқдан итра сув чиқариб кетған эди. Шу сабадан Аллоҳ уни мағрифот қилди.

«АДАМ ХӘМ НЫЗАМ»

ШӨЛКЕМЛЕСТИРИУШИЛЕР; Қарақалпақстан Республикасы Прокуратурасы, Әдиллик Министрлиги хәм Ишкери ислер Министрлиги

Газета А-3 форматинда нұсқасы 4700 576 буйырға менен басылды.

Бас редактор

Роза КӨБЕЙСИН қызы.

Редакцияның жәмийетлик кеңесгөйлери:

Парахат АЙТНИЯЗОВ, Сейтназар ЕРЖАНОВ Батыр
МАТМУРАТОВ, Халмурза МАМУТОВ, Фархад НИЗАМОВ, Азат
НУРЖАНОВ, Жаңабай САДЫҚОВ, Жаңабай ШЫЛМАНОВ,
Замира ШАМУРАТОВА, Хакимбай ХАЛИМОВ.

Мөкан жайымыз;

Инд; 742000. Нөкис қаласы
Ғөресизлик көшеси № 44 жай.
телефон; редактор; 4—47—59.

Басыўға рухсат етилген ўақты 15. 00
Индекс 64624